

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

AIVD – kenmerk
98020967-or1-1.3

MIVD – kenmerk
DIS2023022546

Uw kenmerk

Bijlagen
1

Pagina
1 van 1

Datum 24 oktober 2023
Betreft Beleidsreactie op brief CTIVD inzake uitkomsten pilot afweging tools
OSINT

Hierbij bieden wij u de brief van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) aan over de uitkomsten van de pilot van de AIVD en MIVD in het kader van Open Source Intelligence (OSINT) tools. De pilot is gestart door de diensten in november 2022 ten behoeve van het inrichten van een afwegingskader ter opvolging van de aanbevelingen van de CTIVD in rapport nr. 74 naar Automated Open Source Intelligence (AOSINT) tools.

Wij zijn de CTIVD erkentelijk voor de constructieve bijdrage tijdens de pilot en de positieve bevindingen in de brief. Ook wij zijn van mening dat de pilot een praktisch afwegingskader heeft opgeleverd voor AOSINT tools en bijdraagt aan actief risicomanagement ten aanzien van AOSINT tools.

We onderschrijven het uitgangspunt van de aanbeveling dat de risico-inventarisatie uiteindelijk dient te leiden tot het nemen van mitigerende maatregelen op geconstateerde risico's voor alle tools in het inlichtingenproces. Dus ook ten aanzien van tools die niet enkel zien op het domein OSINT waar de pilot op is uitgevoerd. Het in de pilot ontwikkelde afwegingskader voor AOSINT tools zal met het oog daarop worden aangepast c.q. aangevuld door de AIVD en MIVD zodat het kader – en daaruit voortvloeiende risico-inventarisaties – aansluit op het landschap van in gebruik zijnde tools bij de diensten.

De diensten gaan aan de slag met deze aanbeveling en zullen aan de hand van een nadere prioritering en fasering van de uitvoering van de aanbeveling – alsmede over een sluitend overzicht en een haalbare uitvoeringstermijn – met de CTIVD nader in gesprek gaan.

De minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties,

Minister van Defensie,

Hugo de Jonge

drs. K.H. Ollongren

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer H.M. de Jonge
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Uw kenmerk
-

Ons kenmerk
2023/0079

Datum
11 oktober 2023

Betreft
Uitkomsten pilot afweging tools
OSINT

Geachte heer De Jonge,

Ter opvolging van de aanbevelingen in toezichtrapport nr. 74 (2021) naar Automated Open Source Intelligence (OSINT) zijn de AIVD en de MIVD een pilot gestart naar de inzet van tools in het inlichtingenproces. Met deze brief informeert de CTIVD u over de resultaten van de pilot en nadere toezichtactiviteiten. Wij verzoeken u en uw ambtsgenoot van Defensie deze brief nog voor het verkiezingsreces ter kennis te brengen van de beide Kamers van de Staten-Generaal.

Achtergrond

In haar toezichtrapport nr. 74 over automated OSINT heeft de CTIVD geconcludeerd dat de AIVD en de MIVD de werking van de tools voor automated OSINT in onvoldoende mate hebben doorgrond om aan de bepalingen omtrent gegevensverwerking te voldoen. De AIVD en de MIVD dienden alsnog de werkwijze en (zo goed als mogelijk) de achterliggende bronnen van de tools in kaart te brengen en daarop mitigerende maatregelen te nemen om onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. De CTIVD heeft daarbij opgemerkt dat het de voorkeur verdient dat de diensten daartoe in gezamenlijkheid een beleidskader zouden ontwikkelen met bijbehorende werkinstructies. Hiervoor is op 1 november 2022 een pilot gestart, waarover uw ambtsvoorganger eerder het parlement inlichtte.¹

Bevindingen pilot

De pilot heeft geleid tot meer bewustzijn binnen de AIVD en de MIVD over eventuele risico's die kunnen ontstaan bij de inzet van tools in het inlichtingenproces. De diensten hebben een afwegingskader vastgesteld om risico's op onrechtmatigheden bij de inzet van deze tools te identificeren en te beoordelen.

¹ Kamerstukken II 2021/22, 30 977, nr. 164, p. 32.

De CTIVD acht het van belang dat de risico-inventarisatie ook leidt tot het nemen van mitigerende maatregelen op de geconstateerde risico's. Voor een aantal tools is dit ook gebeurd. De CTIVD benadrukt de noodzaak dat dit voor alle tools in het inlichtingenproces dient te gebeuren.

Ook dient een sluitend overzicht te worden aangehouden van de gebruikte tools. Deze dient periodiek te worden bijgewerkt.

De AIVD en de MIVD zijn verzocht op korte termijn verbeteringen door te voeren. Dit betekent dat er binnen twaalf weken een sluitend overzicht dient te zijn en het wegingskader op alle tools uit dat overzicht (dus niet enkel die uit de pilot) dient te zijn toegepast.

Eenzelfde brief is verzonden aan uw ambtsgenoot van Defensie.

Hoogachtend,

Dr. N.A.N.M. van Eijk
Voorzitter

Mr. drs. K.C. Koese
Secretaris

Aan:
MinBZK

Via:
Wnd. SG BZK

Van:
DGAIVD

nota

Beslisnota bij Kamerbrief beleidsreactie CTIVD pilot
afweging tools OSINT

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Datum
19 oktober 2023

Ons kenmerk
9802a228-or1-1.1

Opgesteld door
AIVD/CS

Samengewerkt met

Aanleiding

Op 8 februari 2022 heeft de CTIVD rapport 74 over de toepassing van automated OSINT uitgebracht. Ter opvolging van de aanbevelingen uit dat rapport zijn de MIVD en de AIVD een pilot gestart naar de inzet van zogenaamde tools in het inlichtingenproces. Hierover is de Kamer geïnformeerd door de minister van BZK tijdens het IVD debat van 29 juni 2022. Op 11 oktober heeft de CTIVD een brief verzonden aan u en de minister van Defensie om u te informeren over de uitkomsten van de pilot (bijlage 1). Gevoegd bij deze nota vindt u de Kamerbrief ter aanbieding van de brief van de CTIVD, met een korte inhoudelijke reactie (bijlage 2).

Bijlagen
3

Pagina
1 van 1

Geadviseerd besluit

- Akkoord met verzending van de Kamerbrief aan de Kamer
- U ondertekend deze brief samen met MinDEF.

Kern

In de brief geeft de CTIVD aan dat de pilot heeft bijgedragen aan de bewustzijn over eventuele risico's die kunnen ontstaan bij de inzet van tools in het inlichtingenproces.

De diensten hebben een afwegingskader vastgesteld om risico's op onrechtmatigheden bij de inzet van de tools te identificeren en beoordelen.

De CTIVD acht het van belang dat de risico-inventarisatie ook leidt tot het nemen van mitigerende maatregelen. Dit is al gebeurd voor een aantal tools, maar de CTIVD wil dit uitgebreid zien voor alle tools in het inlichtingenproces.

Daarnaast wil de CTIVD een sluitend overzicht van de gebruikte tools en moet het overzicht periodiek bijgewerkt worden. Hier is een termijn van 12 weken voor gegeven.

De diensten zullen aan de hand van een nadere prioritering en fasering van de uitvoering van de aanbeveling – alsmede over een sluitend overzicht en een haalbare uitvoeringstermijn – met de CTIVD nader in gesprek gaan.